

Verslag veldbezoek Winkelsven

Prjct 2152

Bezocht op 10 september 2003 door Leo de Bruin, NM en David Tempelman, AquaSense (verslag)

W1 Winkelsven Oost

Dit is het enige nog watervoerende ven in het gebied.

Er staat 20 – 35 cm water in het ven. Gemiddeld 30 cm. De baggerlaag is aan de zuidoostkant het dikst; hier, bij de peilschaal, ligt 50 cm bagger. De baggerlaag is gemiddeld 35 cm. Daaronder is de minerale bodem.

Het water is geelbruin, en zeer troebel, mogelijk door recente regen. Het doorzicht bedroeg slechts 10 cm. De pH was 4,72, het geleidend vermogen 193 $\mu\text{S}/\text{cm}$ bij een temperatuur van 23,3°C.

Het waterpeil op de peilstok gaf op 10 september 2003 40 cm aan; in januari 2003 was dit 90 cm, in jun 78 cm.

Het hele ven staat vol gele plomp. Het wordt volledig omzoomd door een 10 – 15 m brede zoom galigaan. Noordelijk ervan is een grauwe wilgstruweel.

Verder staat er hier en daar wolfspoot, bitterzoet en zwart tanzand.

Achter de galigaan staat gagel en daarachter weer bos. In het berkenbos noordoostelijk van W1 mat de plaglaag 6 cm (humus op grijs zand).



Foto's: W1, Winkelsven Oost. Links: gezien van zuidoostoever, richting NW; rechts: idem, richting N. Foto's 10 september 2003.

W2 Winkelsven West

Dit ven was op 10 september 2003 geheel drooggefallen. De bodem is geheel bedekt met veenmos, wat vaak met *E. multicaulis* en plaatselijk knolrus een mat vormt. Daaronder is een plaglaag van 3 cm.

Plaatselijk staat moerashertshooi, waternavel, egelboterbloem en wat oeverkruid. Langs de randen rukt het galigaanstruweel op. Gagel vormt echter reeds op allerlei plekken plaatselijk struwelen. Achter de galigaan staat gagel, daarachter grauwe wilg. Het centrale deel is nog open. Riet staat er ook, vooral aan de zuidkant. Pijpenstrootje staat vooral in het de noordelijke helft. Dichtheid zo'n kwart kuub /m2.



Foto's : links: de zuidoostkant van het opgedroogde ven W2 in noordelijke richting. In dit deel is enorm veel *E. multicaulis* aanwezig, maar daaronder steeds (nogal opgedroogd) veenmos. Foto rechts: de oostoever van het ven W2, waar, zoals op de meeste plekken langs het ven Galigaan (op de voorgrond) oprukt. Foto's genomen op 10 september 2003



Foto: het centrale deel van het ven W2. Het geel is *E. multicaulis*, het bruinpaarse knolrus en de groene vlekjes is moerashertshooi. Hiertussen staat ook wat oeverkruid. Foto's genomen op 10 september 2003

In het centrale deel is een 3 cm dunne plaglaag op leem aanwezig. In het noordelijk deel is de plaglaag 15 cm dik (zwarte grond op grijs zand).

Het W2-gedeelte wordt aan de noordkant met een bosje begrensd. Daarachter (dwz. Noordelijk hiervan) ligt W4. In het bosje is een dikke plaglaag, 18 cm van zwarte grond op leem (stevig en geel van kleur).

W3 Winkelsven Zuid

W3 is het enige ven wat ten zuiden van de in de jaren '1990 aangelegde dijk. Deze dijk is aangelegd i.v.m. de functie van het gebied als retentiebekken (meded. L. de Bruin).

Het is een klein, cirkelrond vennetje, met een op de kaart aangegeven grootte van 15 m in doorsnede. Op 10 september 2003 was het echter drooggevallen.



Foto: het drooggevalle kleine ven W3 op 10 september 2003. De bodem is deels bedekt met Witte waterlelie.

De baggerlaag was 30 – 50 cm dik, gemiddeld 40 cm (dus toch te meten, ondanks droogval). De bodem is deels bedekt met Witte waterlelie en er staat ook veel Gele waterkers. Op de bodem groeien kiemplantjes van – vermoedelijk Watertorkruid (maar misschien toch wel Witte waterranonkel). In de oever van het drooggevalle ven groeit Brede lisdodde, Watermunt, Pitrus, Melkeppe en Wolfspoot. Eromheen staat veel Wederik (*Lysimachia vulgaris*). Daarachter staat een ring met Grauwe wilg.

In het hele stuk ten zuiden van de dijk staat een veld Gagel, en een Pijpenstrootjesveld. Hier en daar staat ook wat Struik- en Dopheide, en wat Grote brandnetel. Het Pijpenstrootjesveld bevat geen grote pollen. De hoeveelheid is te schatten op $1/10^5$ tot $1/4 \text{ m}^3$ per m^2 (*).¹ De laag plagsel is 5 cm dik, met daaronder 10 cm grijs zand, daaronder donker zand/leem.

Oostelijk van het venetje is zo'n 10 jr. geleden geplagd (meded. L. de Bruin). Er staat hier nog enig Moerashertshooi, Egelbterbloem, veel Moerasstruisgras, veel Veenmos, verder Waternavel en Kruiwilg.

W4 Winkelsven Noord-West

In de zuidwesthoek van het gebied is een venetje, wat echter droog was gevallen. De grens van het venetje is niet meer vast te stellen.

Het centrale deel van het ven is volgegroeid met Gele lis en (vermoedelijk) Stijve zegge. Verder staat hier *E. multicaulis*, Pitrus en langs de noordostrand van het ven ook veel Draadzegge. Dit vormt een behoorlijk veldje van zo'n 25 x 25 m.

Het gebied is grotendeels volgegroeid met pijpenstrootje. Overal langs de randen is gageelstruweel. Op de bodem groeit veel veenmos.

Het gebied wordt iets voorbij het midden doorsneden door een sloot (west – oost). Langs de zuidkant van de sloot is ook gageelstruweel, wat het gebied, samen met de sloot, in tweeën deelt. Er staat hier en daar ook sporkenhout. Plaglaag 8 cm plagsel op bruingeel zand (slechts beetje leem).

¹ De hoeveelheid pijpenstrootjes materiaal heb ik eerst overschat. Volgens Leo de Bruin is een halve kuub per vierkante meter de maximale hoeveelheid (zoals bv. op de dammetjes in het ganzenvencomplex). Een kwart kuub is veel; 1/10e kuub is normaal, tenminste, als er geen (grote) pollen zijn gevormd. Dus moeten de hoeveelheden in het verslag van het Huisven aangepast worden.

Langs de westkant van het gebied zijn een paar grote velden *E. multicaulis* en er is een plek met veel snavelzegge.



Foto's: W4. Links: zuidwesthoek. Op de foto de gele lis op de bodem van het drooggevalen vennetje. Op de achtergrond enige grauwe wilg. Hiertussen staat het veld met Draadzegge. Rechts: een veld *E. multicaulis* met op de voorgrond snavelzegge, langs de westkant van W4. Foto's genomen op 10 september 2003.

Het gedeelte noordelijk van de sloot is grotendeels volgegroeid met pijpenstrootje.



Foto: deel van W4 ten noorden van de overdwarse sloot. In nnw-richting. Foto's genomen op 10 september 2003.

Het bosperceel tussen W4 en W6 bestaat grotendeels uit berk met veel adelaarsvaren. Hier is 5 cm plagsel op grijs zand (geen leem). Dit deel ligt wat hoger ('rug'). Ondergroei van pijpenstrootje, niet-polvormend 1/10 kuub/m².

W5 Winkelsven, sloot

Aan de noordkant van de dijk ligt een recht, ondiep gedeelte, op de kaartjes 'sloot' geheten. Achter deze sloot ligt nog een dijkje, wat in de jaren '1980 is aangelegd (meded. L. de Bruin). Op de bodem ervan groeit Watermunt, Egelboterbloem, *Eleocharis multicaulis*, vrij veel Moerashertshooi, Pitrus, veenmos.



Foto: W5, de sloot aan de noordkant van de dijk. *E. multicaulis* is herkenbaar aan de gele kleur.

W6 naamloos

Ook helemaal drooggevallen. Grotendeels volgegroeid met galigaan. Behalve een struweel van grauwe wilg staat er tussen W1 en W6 zo'n beetje overal galigaan. Langs de noordwestkant van W6 staat wel nog een strook veenpluis (c 75 m lang, 5 m breed). Daarachter staat gagel, daarachter bos met berk, grove den en eik. De bodem van het ven is zo'n 30 cm bagger.



Foto's: Links het naamloze ven W6. Rechts het gedeelte ten noordoosten van W6. Op beide foto's zeer veel galigaan. Foto's genomen op 10 september 2003.

Ten noordoosten van W6 is een gedeelte wat ook helemaal vol met galigaan staat.